

Nivalan kaupunki – Takaus- ja antolainauspolitiikka

KHall 10.10.2022

KValt 19.10.2022

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Lainsäädännön asettamat yleiset reunaehdot	3
3 Konsernirahoituksen yleiset periaatteet	4
4 Lainarahoitus	4
Rahoituksesta perittävän koron määrittäminen	5
5 Takaustoiminta	5
Takauksen myöntämisen edellytykset ja periaatteet.....	5
Lainojen takaaminen eri yhteisöille.....	6
Takauksen myöntämisen arviointi ja päätöksenteko.....	7
EU:n valtioneuvoston huomioiminen	9
Takauksesta perittävän provision määrittäminen.....	9
Takausvastuiden raportointi	10
LIITE 1.....	11
Lähteet.....	12

1 Johdanto

Kaupungin antolainauksella tai takauksella voidaan tukea kohdeyhtiön tai liikelaitoksen rahoitusta ja saada parempia rahoitusehtoja.

Takaus- ja antolainauspäätöksissä tarkastellaan suunnitellun järjestelyn vaikutusta kokonaisuutena Nivalan kaupungin konserninelan määrään ja kaupunkikonsernille strategiassa asetettuihin tavoitteisiin.

Konserniyhtiöiden rahoituksen tavoitteena on, että tytäryhteisöt vastaavat oman taloutensa hoitamisesta ja konsernin varainhankintapolitiikan tukemisesta noudattamalla kaupungin antamaa ohjausta.

2 Lainsäädännön asettamat yleiset reunaehdot

Voimassa olevan kuntalain (410/2015, muutoksineen) 15 luvun säännökset kunnan toiminnasta markkinoilla tulivat voimaan 1.5.2015. Takauksen antamisen edellytyksiä rajoitettiin.

Kuntalain 15 luvun 129 §:ssä säädetään lainan, takauksen tai muun vakuuden antamisen edellytyksistä. Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus

- Ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä.
- Kunta ei voi myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski.
- Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Merkittävänä riskinä pidetään esim. tilannetta, jossa takausvastuun realisoituminen vaarantaisi kunnan talouden.

Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan.

Kuntalain lakimuutoksen (419/2021) myötä kunta voi antaa osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa tarkoitettun pääomallainan ilman vastavakuutta. Kunnat voivat käyttää pääomallainoja yhtiöidensä rahoittamiseen silloin kun se kunnan riskienhallinnan kannalta on muutoin kuntalain 15:129 §:n mukaan mahdollista.

Kuntalain lisäksi kaupunki huomioi kaikissa tilanteissa (lainaa, takausta tai pääomallainaa myöntäessään) aina EU:n valtioneuvoston sääntöjen sekä soveltuvien kansallisten sääntöjen noudattamisen.

Yrityksille myönnettäviä valtioneuvoston tukia koskevat keskeiset puitteet määritetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa. EU:n valtioneuvoston sääntöjen koskevat tilanteita, joissa julkinen sektori – esimerkiksi kunta, kuntayhtymä, valtio tai EU – myöntää yritykselle tai toimialalle suoraa tukea tai muuta taloudellista etua.

EU:n valtioneuvoston sääntöjen mukaan julkisena tukena ei kuitenkaan huomioida sellaista rahoitusta, joka on annettu markkinaehtoisesti. Rahoituksen markkinaehtoisuuden arviointiin sovelletaan markkinataloustoimijaperiaatetta, eli markkinataloustoimijatestiä. Tiivistetysti todettuna kunnan ja yrityksen välinen sopimus on markkinaehtoinen, mikäli yksityisen sektorin toimija olisi sitoutunut sopimukseen vähintään vastaavilla ehdoilla kuin kunta sitoutui. Tarkempia ohjeita rahoituksen markkinaehtoisuuden arvioinnista löytyy komission tiedonannosta valtioneuvoston käsitteestä.

3 Konsernirahoituksen yleiset periaatteet

Konserniyhtiöiden rahoituksen tavoitteena on, että tytäryhteisöt vastaavat oman taloutensa hoitamisesta ja konsernin varainhankintapolitiikan tukemisesta noudattamalla kaupungin antamaa ohjausta. Menestyksellisen rahoituksenhallinnan toteuttamiseksi tytäryhteisön tulee ennen rahoituksen hakemista ilmoittaa kaupungin talousjohtajalle rahoitustarpeesta, jotta asiaa voidaan arvioida koko kaupunkikonsernin kannalta. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarvitsemaa rahoitusta voidaan kilpailuttaa yhdessä, mikäli siitä sovitaan erikseen.

Tytäryhteisöjen merkittävät investoinnit, rahoitus-, laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan lähtökohtaisesti kaupungin konsernijohdon ja talousyksikön kanssa. Tytäryhteisöjen hallituksen ja johdon on investointeja suunnitellessaan tehtävä riittävät asianmukaiset etukäteislaskelmat ja -selvitykset, jotta investoinnin tarpeellisuudesta sekä taloudellisesta ja toiminnallisesta kannattavuudesta voidaan varmistua ennen kuin kaupungin ennakkokäsitys hankitaan ja tytäryhteisö tekee investointipäätöksen.

Yhteisillä konsernia koskevilla ohjeilla ja periaatteilla varmistetaan konsernin kokonaisedun kannalta tehokkaat ja taloudelliset ratkaisut myös rahoituksen suunnittelun ja järjestämisen näkökulmasta.

Rahoitukseen liittyvät ohjeet ovat seuraavat:

- Tytäryhteisöt noudattavat varainhankinnassaan ja sijoitustoiminnassaan kaupungin periaatteita.
- Tytäryhteisöjen on vuosittain arvioitava taloussuunnitelmakauden rahoitustarpeensa ja tarvittaessa osavuosisraporttien yhteydessä päivitettävä arviota, jotta kaupungilla on tarvittavat tiedot koko kaupunkikonsernin talouden suunnitteluun ja ohjaamiseen.
- Kaupunginhallitus voi myöntää antolainoja erikseen sovittavin ehdoin, kuntalain ja kilpailulainsäädännön mukaiset lait huomioiden valtuuston talousarviossa asettamissa rajoissa.

Kaupungin tulee käyttää markkinaperusteisia korkoja ja takausprovisioita antamilleen lainoille, jotta kyse ei ole valtiontuesta. Mikäli kaupunki myöntää lainaa tai takauksia, johon sisältyy valtiontukea, tulee tästä tehdä asianmukaiset tiedonannot.

4 Lainarahoitus

Valtuusto päättää lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kaupunginhallitus päättää antolainojen myöntämisestä, irtisanomisesta, ja lainaehtojen muuttamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kaupunginhallitus voi siirtää lainan antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Nivalan kaupunki myöntää tytäryhteisöille korkeintaan vuoden mittaisia tilapäislainoja. Lisäksi kaupunginhallitus voi myöntää rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille lyhytaikaista lainaa sellaisin ehdoin kuin valtuusto vuosittain vahvistaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen.

Konserniyhtiöille voidaan eritystapauksessa antaa pääomalainaa, jos oman pääoman ehtoinen rahoitus katsotaan kaupungin näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi. Lähtökohtana pääomalainan myöntämiselle on kaupunkikonsernin kokonaisuus. Kaupunginvaltuusto vahvistaa talousarvioon periaatteet, joiden puitteissa kaupunginhallitus päättää lainanannosta, jonka tulee edistää kunnan toimialaan liittyvien tai sitä palvelevien yhteisöjen toiminnan käynnistämistä tai sen jatkamista.

Rahoituksesta perittävän koron määrittäminen

Rahoituksen hintaan vaikuttaa:

- yhtiön taloudellinen tilanne
- arvio lainan saamisesta vapailta markkinoilta ilman kaupungin takausta
- arvio vapailta markkinoilta saadun lainan hinnoittelusta kaupungin takauksella
- arvio vapailta markkinoilta saadun lainan hinnoittelusta yhtiön omilla vakuuksilla
- kaupungin oman varainhankinnan tilanne markkinoilla
- laina-aika ja lyhennysohjelma
- korkosidonnaisuus

Konserniyhtiöille annettavan antolainan koron tulee olla markkinaehtoinen. Lisäksi huomioidaan yhtiökohtaisesti sekä verotukselliset että valtiontukilainsäädännölliset reunaehdot. Verotuksen kannalta korko ei saa olla liian korkea ja toisaalta valtiontuen näkökulmasta sen ei tule olla liian matala.

Rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille myönnetystä lyhytaikaisesta lainasta peritään nostohetken mukainen Euribor 12 kk (tod/360) korko lisättynä kaupungin perimällä kaupunginvaltuuston vuosittain määrittämällä marginaalilla. Korkokannan ollessa miinusmerkkinen, peritään marginaali.

5 Takaustoiminta

Takausten myöntämisen edellytykset ja periaatteet

Voimassa oleva kuntalaki rajaa tarkasti kuntien oikeutta antaa takauksia.

Takausten hakijan on pyydettyessä kyettävä esittämään laskelmat, jotka osoittavat yhteisön kyvyn hoitaa otettavasta lainasta aiheutuvat veloitteet. Takausta ei voida antaa taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yhteisölle. Kaupungin antaman takauksen edellytyksenä on aina riittävä vastavakuus. Nivalan kaupunki edellyttää vähintään 10 % vastavakuutta takauksen kohteena olevasta lainapääomasta. Kaupungin antamien takauksen edellytyksenä on yhteisön velvoite raportoida taludestaan ja toiminnastaan.

Takausta koskevan päätöksenteon yhteydessä on erityisesti arvioitava takauksen antamisen lakisääteisten edellytysten toteutuminen ja takauksen vaikutus kaupungin riskeihin.

Takausten myöntämisessä kaupunki noudattaa kuntalain (410/2015, muutoksineen) 15:129 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Kaupunki voi antaa täysimääräisen (100 %) takauksen ns. puhtaasti ei-taloudelliseen toimintaan tai toimintaan, joka ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla. Lakisääteinen tai luonnollinen monopolitoiminta ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla. Kaupungilla on myös mahdollisuus antaa täysimääräinen takaus, joka liittyy kunnan liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain, teatteri- ja orkesterilain tai nuorisolain mukaisten tehtävien edistämiseen. Tällöin on olennaista, että toiminnassa on aidosti kysymys sellaisten tehtävien edistämisestä, jotka erityissääntelyssä on asetettu kunnan vastuulle.

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaan toimintaan kaupunki ei voi antaa täysimääräistä takausta. Kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta kaupunki voi myöntää takauksen ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kaupunkikonserniin (rahoitusta hakevan yhtiön on oltava kaupungin yli 50-prosenttisesti omistama) tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluveloitteeseen (esim. sosiaalinen asuntotuotanto). Kuntalain 131 §:ssä säädetään tarkemmin palveluveloitteen antamisesta.

Investoinnille myönnettävän takauksen osalta tarkasteltavaksi tulee investoinnin kuuluminen kunnan lakisääteiseen toimialaan tai paikallisten erityisolosuhteiden tulee olla sellaiset, että investoinnilla turvataan välttämättömien palvelujen saatavuus tai tehokas tuottaminen. Rahoitettu investointi ei saa vääristää kilpailua.

Kunnan toimiala – liittyen niihin toimintoihin, joissa ylipäättänsä kunta voi toimia – jakautuu lakisääteisiin tehtäviin ja yleiseen toimialaan ("itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät").

- Toiminta, joka perustuu lakisääteisiin tehtäviin ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla, jolloin takaus voidaan myöntää. Lakisääteiset tehtävät liittyvät laissa kunnille annettuihin veloitteisiin toimia tietyillä sektoreilla, esim. järjestää esi- ja perusopetusta, liikunta- ja kulttuuripalveluita. Tilanne on selkeä myös, kun takaus annetaan esimerkiksi kuntayhtiön toteuttamalle päiväkotinvestoinnille.
- Yleinen toimiala antaa kunnalle mahdollisuuden toimia, mutta ei velvoita siihen. Esimerkiksi kunnan vuokratyöyhtiön toiminta kuuluu kunnan toimialaan siltä osin kuin se tarjoaa asuntoja ja asukasvalinta tapahtuu ns. sosiaalisin perustein ja täysimääräinen takauskin on tällöin mahdollinen.

Yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja turvaavissa (SGEI) hankkeissa 100 % takaus on sallittu. Palveluveloite (engl. SGEI/ services of general economic interest) on yksi keino järjestää julkisen palvelun tuottaminen. Palveluveloite annetaan palveluveloittemenettelyssä ja siinä on noudatettava EU:n SGEI-lainsäädäntöä, joka on osa EU:n valtioneuvoston koskevaa lainsäädäntöä. SGEI-tuki on tukea yleistä taloudellista etua koskevien palveluiden tuottamiseen.

SGEI-tuesta sosiaalisessa asuntotuotannossa tarkemmin liitteessä 1 sekä tarkempi ohjeistus takauksen antamisesta asuntotuotantoa varten seuraavissa asiakirjoissa:

- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA), Valtiokonttori ja Kuntaliitto, 15.11.2019, Dnro; ARA-00.02.00-2019-19, *"Kunnan takaus ARA-asuntotuotantoa varten"*
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) ja Kuntaliiton kirje kunnille, Dnro; ARA-00.02.00-2018-9, *"Raportointivelvollisuus EU:lle kunnan tontin luovuttamisesta sosiaaliseen asuntotuotantoon, Kunnan takaus asuntotuotantoa varten"*

Lainojen takaaminen eri yhteisöille

Tytär-yhteisö-lainojen takaukset

Kaupunki voi myöntää takauksen tytäryhtiönsä rahalaitoslainalle seuraavasti:

- Takaus voidaan myöntää koko hankkeelle tai osalle hanketta tarvittavalle lainan määrälle.
- Kaupunki perii tytäryhteisöiltä tapauskohtaisesti asetettavan takausprovisio. Takausprovisio määritellään markkinaehtoisena rahoituksen ja takauksen sisältävän rahoituksen erotuksesta.

Osakkuusyhteisö- ja kuntayhtymälainojen takaukset

Kaupunki voi myöntää takauksia osakkuusyhteisö- ja kuntayhtymälainoille muiden omistajien kanssa seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Kaupunki ei yksin, ilman erityisiä perusteita kannata taloudellista vastuuta yhteisöstä, jossa se on vähemmistöosakkaana/-omistajana tai kun mukana on muita merkittävällä panostuksella olevia omistajia.
- Pääsääntöisesti takaus voidaan myöntää kaupungin omistusosuutta vastaavan rahalaitoslainan määrälle, mikäli muut omistajat tekevät vastaavan takauspäätöksen oman omistuksensa puitteissa.
- Kaupunki perii yhteisöltä tapauskohtaisesti asetettavan takausprovision. Takausprovisio määritellään markkinaehtoisen rahoituksen ja takauksen sisältävän rahoituksen erotuksesta.

Muiden yhteisöjen lainojen takaukset

Kaupunki voi myöntää takauksia myös sellaisen yhteisön hyväksi, jossa kaupungilla ei ole merkittävää omistusta tai jossa kaupunki ei ole osakkaana ja takaus tai muu vakuus liittyy liikuntalain (390/2015), kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019), museolain (314/2019), teatteri- ja orkesterilain (730/1992) tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Takaus voidaan myöntää seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Takaus voidaan myöntää koko hankkeelle tai osalle hanketta tarvittavalle lainan määrälle
- Omavelkainen takaus voidaan myöntää yhteisölle, jossa kaupunki ei ole osakkaana edellyttäen, että yhteisö tuottaa kaupungille peruspalvelutuotantoa, jonka kaupunki ostaa ostopalveluna.
- takausprovisio yhteisöltä määritetään tapauskohtaisesti, huomioiden kilpailuilla markkinoilla toimivan yhteisön kilpailuneutraliteetti
- Kaupunki edellyttää tilinpäätöstietojen toimittamista takauksen voimassaoloaikana.

Takauksen myöntämisen arviointi ja päätöksenteko

Pääsääntöisesti kaupunki myöntää takauksia vain tytäryhteisöilleen eli yhteisöille, joissa kaupungilla on määräysvalta. Kaupunki voi myöntää tapauskohtaisesti harkinnan perusteella omavelkaisia takauksia, täytetakauksia tai toissijaisia takauksia, jotka palvelevat kaupungin peruspalvelutuotantoa tai elinkeinotoiminnan edistämistä. Kaupunki edellyttää takaukselle vastavakuuden ja perii takausprovision. Takauksen kohteena oleva laina on kilpailutettava. Tytäryhteisön on hyvässä ajoin otettava yhteys kaupungin talousjohtajaan, kun yhteisöllä ilmenee tarve saada kaupungin takaus. Talousyksikkö huolehtii takausasioiden valmistelusta.

Kaupungin takauksen myöntämisestä päättää kaupunginvaltuusto. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

Huolellisesti osoitettujen perusteluiden kirjaaminen on tärkeää, jotta mm. valtioneuvoston kysymykset tulevat arvioiduksi. Valtuuston arvioitavaksi tulevat mm. seuraavat kysymykset:

- Miten takauksen kohteena oleva toiminto kuuluu kaupungin toimialaan?
 - Miten on osoitettu, että toiminta/investointi ei vääristä kilpailua (ei aseta yksityistä vastaavaa toimijaa eri asemaan)?
 - Onko yksityisellä toiminnalla edellytyksiä vai onko alueella jo yksityisiä toimijoita?
- Onko palvelu välttämätön kaupunkilaisten kannalta, jos yksityistä toimintaa alueella ei ole?
- Alueellinen ulottuvuus ei ulotu vain kaupungin rajoihin (lähtökohtaisesti tarkastelualueena voi olla koko EU)

Hankkeet arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Tapauskohtaista harkintaa vaaditaan erityisesti tilanteissa, joissa takaus on yli 80 prosenttia ja rahoitettava investointi on joku muu kuin kunnalliseen toimintaan eli kuntien julkiseen palvelutehtävään liittyvä palvelu.

- Etenkin kasvukeskusten ulkopuolella saattaa olla tilanne, jossa jotain palvelua ei paikallisten olosuhteiden vuoksi ole tarjolla tai yksityisen palveluntarjoajan ei ole mahdollista saada sitä tehokkaasti tuotettua. Palvelun saatavuutta ja kilpailutilannetta arvioitaessa tarkastellaan aina laajempaa aluetta, ei pelkkää kaupunkia, johon investointia suunnitellaan.
 - Esimerkki tällaisesta tapauksesta voisi olla toimitilat yrityksille. Toimitilojen järjestäminen on kilpailtua toimintaa eikä kuulu julkiseen palvelutehtävään. Jos toimitiloja ei kuitenkaan ole tarjolla, ellei kaupunki niitä esimerkiksi kuntayhtiön kautta järjestä, voi alueella olla markkinapuute.
- Takauspäätöksessä on oltava riittävät perustelut sille, miksi kaupungin (täysimääräinen) takaus on mahdollinen. Päätöksessä täytyy kertoa, miten tehtävä kuuluu kaupungin toimialaan ja osoittaa, ettei toiminta vääristä kilpailua tai että palvelu on välttämätön kaupunkilaisille, jos yksityistä toimintaa alueella ei ole.

Täysimääräisen takauksen arviointi:

EU:n valtiontukisäännösten huomioiminen

Kaikissa takaustilanteissa kaupungin tulee ottaa huomioon EU:n valtiontukisäännökset.

Euroopan komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C155/02), mikä rajaa takauksen suuruudeksi enintään 80 %, jos kohdeyritys tarjoaa muita yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita tai harjoittaa muuta taloudellista toimintaa. Ko. 80 % rajoitusta ei sovelleta sellaisen yrityksen rahoittamiseen myönnettyyn valtion takaukseen, jonka toiminta muodostuu ainoastaan yritykselle asianmukaisesti tehtäväksi annetusta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin (SGEI) liittyvästä palvelusta, silloin kun takaaja on viranomainen, joka tehtävän on antanut.

Takaustiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen takaus (kunnan, kuntayhtymän, valtion tai EU:n myöntämä takaus) ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (takauksesta maksettu hinta on vähintään yhtä korkea kuin vastaava rahoitusmarkkinoilla esiintyvä takauksen viitemaksu)

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Mikäli kaupunki poikkeaa tiedonannossa määritellyistä vaatimuksista, niin kaupungilla on näyttötaakka siitä, että takaukseen ei sisälly kiellettyä valtiontukea.

Valtiontukea (yhteenlaskettuna kaikki julkiselta sektorilta saadut tuet) saa pääsääntöisesti olla enintään 200.000 euroa 3 vuoden aikana. Tuen myöntäjän tulee kysyä ennen tuen myöntämistä tuen hakijalta, paljonko kyseinen yritys on saanut eri viranomaisilta de minimis -tukea kuluva ja kahden erillisen verovuoden aikana. Lisäksi tukipäätöksessä pitää ilmoittaa, että tuki on de minimis -tukea, jotta yritys osaa ilmoittaa tiedot niitä mahdollisesti myöhemmin kysyttäessä.

Takauksesta perittävän provision määrittäminen

Kaupunki perii tapauskohtaisesti arvioitavaa markkinaehtoista takausprovisiota. Takausprovisio määritellään markkinaehtoisen rahoituksen ja takauksen sisältävän rahoituksen erotuksesta.

Markkinaperusteisen hinnan eli vuosittaisen takausprovision määrittäminen

- 0 - 80 % takauksen osalta voidaan soveltaa de minimis ohjeistuksen mukaista takausprovisiota.
 - Kuntayhtiön takausprovision määrittämisessä voidaan tarvittaessa käyttää suurten yritysten takausprovision laskentatapaa TEM de minimis -oppaan mukaisesti markkinaehtoisen lainan ja takauksen avulla saadun lainan korkoerotuksen suhteen siten, että ei synny valtiontukea.

- Yli 80 - 100 % takausten osalta takausprovision määrä määritellään lähtökohtaisesti markkinaehtoisen rahoituksen ja takauksen sisältävän rahoituksen erotuksesta takauspääomasta takauksen allekirjoittamisen yhteydessä sekä sen jälkeen vuosittain jäljellä olevasta pääomasta.
 - Koska myöhemmin on mahdollista arvioida, sisältääkö yli 80 % takaus kilpailuoikeudelliselta kannalta kiellettyä valtiontukea, on tärkeää takauspäätöksellä perustella, ettei annettava takaus kohdistu taloudelliseen toimintaan tai toimintaan, joka tapahtuisi kilpailutilanteessa markkinoilla.

Takausvastuiden raportointi

Kaupunginvaltuustolle raportoidaan kaupungin takausvastuista vuosittain osana tilinpäätöstä.

Yhteisön, jonka lainan vakuudeksi kaupunki on myöntänyt takauksen, on toimitettava pyydettyä lainan noston jälkeen tilintarkastajan lausunto siitä, että laina on käytetty takausta anottaessa hyväksytyyn kohteeseen. Lausunto toimitetaan kaupunginhallitukselle.

LIITE 1

SGEI-tuesta sosiaalisessa asuntotuotannossa:

- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntää tukea sosiaaliseen asuntotuotantoon. ARA-tuet täyttävät SGEI-vaatimukset, mutta se ei vielä tee kunnan sosiaaliseen asuntotuotantoon myöntämistä tuista EU-oikeudellisesti hyväksyttäviä. Kunnan on itse huolehdittava siitä, että sen myöntämät tuet täyttävät EU-oikeuden vaatimukset.
- Kunnan takausta ARA-asuntoja omistavalle yhteisölle voidaan pitää kunnan myöntämänä SGEI-tukena, jos rajoitukset yhä voimassa. Takauspäätökseen tulee kirjata maininta SGEI-tuesta ja komission SGEI-päätöksestä ja tieto takauksesta tulee antaa ARAlle raportointia varten.
- Jos kunnan takaus annetaan sellaiselle yritykselle tai muulle yhteisölle, jonka omistamat asunnot eivät (enää) ole ARA-sääntelyn eli ARA-tukeen liittyvien käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia, SGEI-tuelle asetetut ehdot eivät lähtökohtaisesti täyty. Kunta voi kuitenkin itse kuntalain 131 §:n mukaisesti asettaa takauksen saavalle yritykselle tai muulle yhteisölle kohtuuhintaista sosiaalista asuntotuotantoa koskevan julkisen palveluvelvoitteen. Tämä tapahtuu määrittämällä takauksella tuettava toiminta yleistä taloudellista etua koskevaksi palveluksi. Tällöin takauksen muodossa myönnettävä tuki voidaan katsoa SGEI-tueksi. Tämä kuitenkin edellyttää, että kunta varmistaa takauspäätöksen yhteydessä tai muuten, että takauksen kohteena olevan yrityksen tai muun yhteisön toiminta täyttää komission SGEI-päätöksessä asetetut vaatimukset. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että takauspäätöksessä edellytetään takauksen saajan noudattavan omistamiensa asuntojen käytössä ja luovutuksessa ARA-tuen ehtoja (muun muassa asukkaiden valinta sosiaalisin perustein ja omakustannusperusteinen vuokranmääritys). Lisäksi takauspäätöksessä on tällöin viitattava komission SGEI-päätökseen ja kunnan on huolehdittava takauksen sisältämän tuen raportoinnista komissiolle esimerkiksi ARAn välityksellä. Tällöin SGEI-tuen vaatimukset täyttyvät ja takausta voidaan pitää kunnan myöntämänä SGEI-tukena

Lähteet

Kuntalaki, finlex:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410#O7L15P131>

EU:n valtiontukisäännöt TEM:n sivuilla: <https://tem.fi/eu-n-valtiontukisaantely>

Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä (Markkinaehtoisuuden arviointi): [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=FI](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=FI)

TEM de minimis -opas EU:n valtiontukisäännöistä, Työ- ja elinkeinoministeriö:

[https://tem.fi/documents/1410877/2851861/Opas+de+minimis-tuista+\(2015\)/d1c03961-09db-4f81-af50-3dfaae57c4c6](https://tem.fi/documents/1410877/2851861/Opas+de+minimis-tuista+(2015)/d1c03961-09db-4f81-af50-3dfaae57c4c6)

Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02): <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:155:0010:0022:FI:PDF>

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) ja Kuntaliiton kirje kunnille, Dnro; ARA-00.02.00-2018-9, *”Raportointivelvollisuus EU:lle kunnan tontin luovuttamisesta sosiaaliseen asuntotuotantoon, Kunnan takaus asuntotuotantoa varten”*